

FIELDLAB IN ONTWIKKELING
De teelt van morgen begint bij Compas Agro *Goed advies doet g*

ONDERZOEK NAAR:

- Nieuwe (biologische) gewasbeschermingsmiddelen
- Optimalisatie van bemesting
- Efficiënt watergebruik
- Weerstand tegen ziekten en plagen
- Nieuwe teelten
- Klimaatbestendige teelten

DOEL FIELDLAB:
Realiseren van duurzame groei en gezonde opbrengsten in de kapitaalintensieve volgrondsteelten in regio zuidoost Nederland.

EEN PROJECT VAN:
Compas Agro (www.compas-agro.nl)

COMPAS AGRO

Van symptoomspuiten naar strategie ontwikkelen:

Compas Agro ziet de gewasbescherming in de teelt van de boomkwekerij veranderen

De sleutel ligt in preventie, data, innovatie en samenwerking volgens Dirand van Wijk

De verduurzaming van de boomkwekerij is geen trend meer, maar noodzaak. Dat is de mening van Dirand van Wijk, eigenaar van Compas Agro en Compas Agro Zundert: 'We weten allemaal dat dit de toekomst is. Wetgeving wordt strenger en middelen vallen weg, dat zijn facetten waar een ondernemer weinig invloed op heeft. Dat maakt het steeds moeilijker, maar misschien moeten we ook wel zeggen dat het weer kansen biedt. Als je blijft doen wat je deed, dan weet je zeker dat er problemen komen.'

Auteur: Manon Botterblom

Sinds de start van zijn bedrijf in 2019 ziet Van Wijk een duidelijke verandering. Ondernemers zijn bewuster geworden en zoeken actief naar alternatieven voor gewasbescherming, bemesten en andere teeltmaatregelen. Tegelijk groeit het aanbod aan biologische producten, wat kiezen soms lastig maakt. 'Als ik vergelijk wat er in 2019 gaande was en wat er nu gaande is in de afhankelijkheid van chemische gewasbeschermingsmiddelen en chemische meststoffen, zie ik dat er hele stappen genomen worden,' verklaart Van Wijk.

Van symptombestrijding naar strategie

Waar telers vroeger reageerden op symptomen, verschuift de aanpak nu naar preventie. 'In het verleden deden we veel aan symptombestrijding: ik zie dat en ik ga dat spuiten. Nu moet je eerder beginnen en nadenken over je hele teeltstrategie.'

Dat betekent bijvoorbeeld sturen op sterkere celwanden, minder stikstofgebruik en vele andere teeltmaatregelen. Het doel hiervan is een weerbaardere plant die minder vatbaar is voor ziekten en plagen. Biostimulanten spelen daarin een rol, maar mogen geen directe claims maken. Het doorzetten van de CE-markering laat nog op zich wachten, wat veel onduidelijkheid geeft voor toekomstige biostimulanten.

Druk van regels én maatschappij

Deze veranderingen komen niet alleen vanuit de sector zelf. Ook regelgeving en maatschappelijke druk spelen mee. 'Ik denk dat het momenteel ook wel zo is dat een ondernemer zelf aangeeft dat hij niet voor zijn plezier spuit,' beredeneert Van Wijk. 'Maar de maatschappij wordt mondiger, en dat betekent dat je met al die facetten rekening moet houden. Ook wij merken dat met onze drie takken van sport: teeltadvies, cursussen en licenties en projecten en onderzoek, dat verduurzaming steeds meer een item is.'

De sector verdient daarin best een schouderklopje, is Van Wijk van mening. 'Als je nu kijkt naar wat er in de gewasbeschermingsmiddelenkast staat denk ik dat ongeveer 60 procent een natuurlijke oorsprong heeft en dus niet van chemische oorsprong is. Wel zal er altijd een medicijnkastje over moeten zijn om te kunnen corrigeren. CEMMP (Coördinator Effectief Middelen en Maatregelen Pakket) blijft hierin van cruciale betekenis.'

Onderzoek als motor voor verandering

Compas Agro, gevestigd in Venlo op Brightlands Campus en in Zundert bij Rootz, werkt samen met zo'n zeventig partners en richt zich vooral op kleinere teelten waar minder onderzoek naar wordt gedaan. Deze focus is bewust: 'Onderzoeksinstanties zoals Wageningen University richten zich vooral op grote gewassen. Wij zitten met name op kleinere teelten waar op andere locaties in Nederland weinig of geen onderzoek plaatsvindt.'

Op de proefvelden, die zich in Venlo en sinds kort ook in Zundert bevinden, worden middelen getest op effectiviteit en plantweerbaarheid. Daarbij kijkt Compas Agro niet alleen naar werking, maar ook naar mogelijke schade aan

'De maatschappij wordt mondiger, een ondernemer moet met alle facetten rekening houden'

het gewas. Ook lopen er onder andere projecten rond bodemvruchtbaarheid, waarin wordt onderzocht hoe een gezondere bodem kan bijdragen aan een sterkere plant. Een belangrijk uitgangspunt is dat onderzoek direct toepasbaar moet zijn. Daarom gebeurt veel in samenwerking met telers zelf, bijvoorbeeld in groepsproeven op praktijkbedrijven. Zo wordt sneller duidelijk wat in de praktijk werkt en wat niet.

Verduurzaming in combinatie met techniek

Digitalisering speelt een steeds grotere rol binnen de verduurzaming van vele teelten. Bij Compas Agro krijgt dat vorm in diverse innovatieve projecten rond robotisering en kunstmatige intelligentie. Zo werkt het bedrijf aan een autonoom systeem dat zelfstandig over het veld rijdt en gewassen continu monitort. De techniek richt zich op het vroegtijdig herkennen van ziekten zoals echte meeldauw. 'We zijn nu bezig met een rozenkwekerij waar we een autonoom apparaat hebben ontwikkeld dat zonder motor zelfstandig met gps en camera over het veld heen gaat. We merken dat de kleine sectoren hierin achterlopen ten opzichte van grotere sectoren. Voor ons een extra reden om te kijken wat hierin mogelijk is.'

Bij echte meeldauw bijvoorbeeld ziet een camera al kleine veranderingen in bladkleur.

'Op het moment dat je dat gele puntje ziet zou je een biostimulant kunnen spuiten,' legt Van Wijk uit. 'Dan hoef je misschien niet meer chemisch in te grijpen.'

De techniek ondersteunt daarmee de verschuiving van curatief naar preventief werken. Maar de ontwikkeling stopt daar niet. Compas Agro werkt ook aan systemen die data uit verschillende bronnen combineren. Denk aan camerabeelden in het veld en gegevens uit weerstations die voorspellen wanneer ziekten kunnen optreden. Op termijn moeten die systemen elkaar versterken.

Veenvrij: minder urgent dan gedacht

Een paar jaar geleden was veenvrij telen een belangrijk thema, vooral door druk vanuit het buitenland. Inmiddels is die urgentie wat afgezwakt. 'De eis is nu vaak veenarm in plaats van veenvrij,' zegt Van Wijk. 'De meeste kwekers werken inmiddels met een 30 tot 40 procent veenarm substraat.'

In de praktijk betekent dit dat telers werken met mengsels waarin een deel van het veen is vervangen. Denk aan alternatieven zoals kokos, houtvezel of miscanthus. Gewassen kunnen daar goed op groeien, maar het vraagt wel een andere aanpak. Deze substraten houden minder water vast en breken sneller af, waardoor vaker water en meer meststoffen nodig zijn. Volgens Van Wijk vraagt dit meer sturing in de teelt. 'Het wordt er niet makkelijker op, maar er zijn wel degelijk stappen mogelijk.'

